

svět katolickýma očima MONITOR

publicistický čtrnáctideník

ročník XXIII., číslo 11

7. 6. 2026 / neprodejné

Z OBSAHU	Tradice jako živá kontinuita	05
	Mše svatá – příprava darů	08
	Trojiční poslání člověka	12

Giotto: Letnice (cca 1300)

Celibát – revoluce, kterou svět nechápe

V červnu slavím své 15. výročí kněžství. Jsem velice vděčný a jsem nadmíru šťastný. Chtěl bych se věnovat tématu, kde se setkávám s nepochopením. Celibát. Je nedílnou součástí mého kněžského života a pro mě je velice důležitý. Není v první řadě funkční, zvyšující efektivitu práce, není „úspora času“, abychom mohli víc pracovat pro farnost. Je primárně o vztahu a má smysl jen tehdy, pokud nejen věříte v Ježíše Krista, ale chcete s Ním žít radikálně. Sv. Pavel říká Atéňanům: „v Něm žijeme, hýbáme se a jsme...“ (Sk 17,28) Pokud On by nepohlcoval můj život, pokud by nebyl živou Osobou, pak by celibát skutečně byl jen sterilní osamělostí a mdlou pýchou nebo útekem. Ale protože je Kristus pro mě reálná Osoba, kterou jsem si zamiloval, kterou dýchám, hýbám se a jsem, je celibát nerozlučným vztahem s Neviditel-

ným. Jak říkal sv. John Henry Newman: „Člověk byl stvořen pro sympatii a lásku. Křesťanské panenství je odevzdání této lásky Tomu, který nás miloval jako první.“

V době, kdy nám pornografie a reklamy podsouvají, že bez okamžitého ukončení pudů nebudeme šťastní, je celibát provokací. Není rozhodnutím zůstat single – to by v dnešní době bylo dokonce moderní. Je to vykřičník, který říká: „Existuje i jiný svět. Existuje láska, která nepotřebuje vlastnit, aby byla totální.“ Celibát neničí naše lidské impulsy, nejsme roboti. Naopak, potvrzuje naši přirozenost. Je to milost, která naši přirozenost zdokonaluje. Neseme tento poklad v hliněných nádobách, tj. bojujeme s osamělostí i únavou, ale právě v tomto zápase se rodí svoboda, která patří Bohu.

Sv. papež Pavel VI. mluvil o celibátu jako o „znamení výlučné lásky“. Tím, že

kněz nepatří jedné ženě a jedné rodině, může (a má) patřit všem. Přesně tak, jak to vyjádřil sv. Pavel (1Kor 9,19–23): „Jsem svoboděn ode všech, ale učinil jsem se služebníkem všech, abych získal co nejvíce lidí. (...) Všem jsem se stal vším, abych získal aspoň některé. Všecko to dělám pro evangelium, abych na něm měl podíl.“ Není to uzavřenost do sebe, ale naopak radikální otevřenost. Je to odpověď lásky na Lásku. Nejde o to „nemít“, ale o to „všechno odevzdat“ a získat všechno. Je to osobitá odpověď na Kristovo volání: „Pojď!“

Kněz potřebuje modlitbu, Boží slovo a Eucharistii jako sůl. Jsou to výrazy jeho hlubokého, každodenního intimního vztahu s Kristem. Bez nich se celibát nedá žít, bez nich se celibát skutečně sta-

dokončení na str. 2

Z Perského zálivu do Prahy: nový nuncius přináší zkušenost církve v neklidných časech

Svatý otec Lev XIV. jmenoval 25. května 2026 novým apoštolským nunciem v České republice irského arcibiskupa Eugena Martina Nugenta, dosavadního papežského vyslance v Kuvajtu, Kataru a Bahrajnu. Do Prahy tak přichází zkušený diplomat Svatého stolce, jehož služba byla po léta spojena s oblastmi poznamenanými politickým napětím, náboženskou pluralitou i obtížně udržovaným pokojem.

Arcibiskup Nugent nepůsobí dojmem člověka velkých gest či mediálních sloganů. Z jeho veřejných vystoupení vystupuje spíše klidný, rozvážený a hluboce církevní styl služby. Během svého působení v Perském zálivu opakovaně zdůrazňoval, že válka nepřináší skutečné vítěze a že úkolem církve je být hlasem pokoje, modlitby a naděje na smíření i tam, kde se společnost ocitá pod tlakem strachu a násilí.

Právě zkušenost z Blízkého východu je pro pochopení jeho služby důležitá. V zemích Perského zálivu žijí katolíci většinou jako menšina, často tvořená zahraničními pracovníky a rodinami migrantů. Nugent ve svých vyjádřeních opakovaně připomínal, že církve zde neslouží mocí ani společenským vlivem, ale především věrností, každodenní prací, péčí o druhé a pokojnou přítomností uprostřed společnosti.

V rozhovoru pro *Vatican News* bě-

Foto: Nunciature Kuwait

hem nedávného napětí v regionu mluvil o výbuších, sirénách a nejistotě, kterou lidé v Kuvajtu prožívali. Přesto se dramatického tónu vyvaroval. Zdůrazňoval potřebu modlitby, zdrženlivosti a návratu k diplomacii. Připomněl, že dlouhá válka neprospěje nikomu a že právě v těžkých chvílích nesmí zvítězit chaos, nepokoj a absence racionality.

Pozoruhodný je také jeho důraz na mezináboženské soužití. Nugent oceňoval Kuvajt jako místo, kde mohou vedle sebe žít lidé různých vyznání s určitou mírou vzájemného respektu. Nešlo však o bezobsažný „dialog pro dialog“. Z jeho slov je patrné přesvědčení, že opravdově žitá víra má člověka vést k úctě k druhému a ke službě společnému dobru, nikoli k rozmělnění vlastní identity.

Právě tato zkušenost může být pro české prostředí zajímavá. Česká republika není Perský záliv, ale i zde žije církev v prostředí, kde už křesťanská víra není samozřejmým kulturním rámcem. V sekularizované společnosti, podobně jako v mnoha zemích západní Evropy, musí církev znovu hledat způsob, jak být věrná, ale též srozumitelná. Nebylo by službou pravdě ztratit vlastní hlas, i když zaznívá zdánlivě v menšině. Právě zkušenost diplomata, který zná menšinovou církev, nábožensky pluralitní prostředí i křehkost společenského pokoje, může být v tomto ohledu důležitá.

Významné místo v jeho spiritualitě zaujímá Panna Maria. Jeho biskupské heslo „*Quodcumque dixerit facite*“ (*Udělejte, cokoli vám řekne*) pochází z evangelia o svatbě v Káně Galilejské. V Perském zálivu často připomínal úctu k Panně Marii Arabské, která je pro místní katolíky znamením ochrany a pokoje. Zvláště nyní se tamní církev k Matce Boží obrací

jako ke Královně míru.

Do České republiky tak přichází nuncius, který má zkušenost s církví žijící v menšině, s diplomatickou službou v neklidných regionech i s hledáním pokoje tam, kde se zdá být velmi křehký, protože jde o oblasti celá léta zkoušené válkami a rozbroji na mnoha úrovních. Jeho dosavadní vystoupení naznačují styl služby založený spíše na autentické věrnosti, rozvaze a duchovní pevnosti než na okázalosti či ideologických gestech.

Zdeňka Rybová
šéfredaktorka RC Monitoru

dokončení ze str. 1

ne nepotřebným přežitkem. Je to milost, zdarma daný Boží dar, jehož přijetí si někdy musím tvrdě vybojovat. Není to ale moje hrdinství, je to zcela a jedině Boží milost. Celibát nabízí přátelství s Kristem, který hasí žízeň po jiných intimních vztazích, proměňuje tělesnou plodnost a stává se zdrojem duchovní plodnosti. Pro kněze, který se nemodlí, pro kterého Eucharistie není vrcholem dne, který neklesá u nohou svého Pána v Nejsvětější svátosti, který nerozjímá Písmo, aby slyšel Boží hlas, se celibát dříve či později stane obtěžujícím břemenem.

Možná vám to přijde nemožné. Možná vám to přijde divné. Ale v tom je právě ta „novost Krista“. Žijeme formu života, která odkazuje k věčnosti.

P. Mr. Mgr. Tomas van Zavrel
administrátor farností Hluboká nad
Vltavou a Hosín

Papež Lev XIV.: Hlavní hrozbou pro náboženství i vědu je popírání objektivní pravdy

Papež Lev XIV. poukázal na jasné učení vědy i Církve, že péči o naši planetu ohrožuje nezodpovědné vykořisťování lidí a drancování přírody.

Papež Lev XIV. řekl, že hlavní hrozbou, které dnes čelí náboženství i věda, je popírání existence objektivní pravdy. Toto prohlášení učinil 11. května během audience udělené členům Nadace Vatikánské observatoře, která podporuje práci observatoře v Castel Gandolfu: „Dnes však věda a náboženství čelí odlišné a možná zákeřnější hrozbě: těm, kdo popírají samotnou existenci objektivní pravdy,“ řekl papež. Během svého proslovu vzpomněl, že jeho předchůdce papež Lev XIII. Vatikánskou observatoř obnovil v roce 1891, kdy věda začínala vystupovat jako konkurenční zdroj pravdy vůči náboženství. Církev tehdy, jak řekl, cítila „naléhavou potřebu vyvracet čím dál rozšířenější představu, že víra a věda jsou nepřátelé“.

Drancování přírodních zdrojů

„Příliš mnoho lidí dnes odmítá uznat, co jasně učí věda i Církev: že neseme posvátnou odpovědnost za péči o naši planetu a za blaho těch, kteří ji obývají, zvláště těch nejzranitelnějších, jejichž život ohrožuje bezohledné vykořisťování lidí i přírody,“ řekl Lev. V tomto kontextu také podtrhl jedinečnou úlohu astronomie. „Zaujímá v tomto poslání zvláštní místo,“ prohlásil a zdůraznil její schopnost vyvolat u lidí úžas a smysl pro proporce. „Probouzí v nás obdiv i zdravý smysl pro míru.“ „Přemítání o nebi nás vyzývá k tomu, abychom na své obavy a selhání nahlíželi ve světle Boží nesmírnosti,“ poznamenal.

Jak si však posteskl, „tento dar dnes

ohrožuje“ světelný smog. „Abych parafrázoval papeže Benedikta [XVI.], nebe nad jsme naplnili námi umělým světlem, jež nás oslepuje vůči světům, která do něj vložil Bůh – což je výmluvný obraz samotného hříchu,“ poznamenal s odkazem na homilii německého papeže z roku 2012.

Vděčnost za vědeckou práci

Papež vyjádřil vděčnost vědcům a dárcům spojeným s nadací, jejichž práce udržuje v chodu činnost Vatikánské observatoře. „Vaše štědrost Vatikánské observatoři umožňuje přibližovat krásu astronomie studentům z celého světa a nabízet semináře a letní kurzy těm, kdo působí v katolických školách a farnostech,“ řekl. „Konečně právě díky vaší oddanosti zůstávají dalekohledy a laboratoře observatoře věrné svému původnímu účelu: aby byly místem, kde se s úctou, hloubkou a radostí setkáváme s nádherou Božího stvoření,“ dodal. Na závěr papež zúčastněné vyzval, aby „nikdy neztráceli ze zřetele teologický pohled, který tomu všemu dává smysl“.

„Nepřekvapuje, že hluboce věřící lidé cítí povolání zkoumat původ a fungování vesmíru,“ řekl. „Touha lépe pochopit stvoření je jen odrazem té neklidné touhy po Bohu, která přebývá v srdci každé lidské bytosti.“

*Victoria Cardiel
National Catholic Register
přeložila Alena Švecová*

SLOVO KNĚZE

V některých farnostech je již po oslavě, v jiných se blíží, slavnosti s českou stopou. Ano, je to stopa kanovníka Petra z Prahy a ona slavnost je Slavnost Těla a Krve Páně. Předpokládám, že historie a okolostojičnosti kol této slavnosti jsou erudovanému čtenářstvu tohoto periodika dostatečně známy, a tak je netřeba je připomínat a rovnou bych se přesunul k postavě pražského kanovníka, či spíše k jeho pochybnostem.

Jen ta představa, že kněz mající pochybnosti o přítomnosti Krista v eucharistii se vydá za papežem, který tehdy sídlil v Orvietu, aby je rozptýlil, je dnes nepředstavitelná, alespoň pro mne. Jistě se ptáte proč. Odpověď je velice jednoduchá. Když totiž vidávám všelijaké kejkle s eucharistií, jež jsou schopni (někdy, někde) předvádět (někteří) mí oltářní spolubratři, nestačím se divit. Když jsem byl před dvaceti lety (ve Francii) svědkem toho, že se nepoužíval korporál, přiznám se, že jsem byl (ne poněkud ale) hodně nesvůj. Leč, jak praví klasik, pokrok nezastavíš, a tak za dvacet let někteří hodně pokročili vpřed. A tak když se vrátím k postavě kanovníka Petra z Prahy, který putoval za papežem, aby si udělal jasno ohledně eucharistie, kolik kněží by muselo za papežem putovat dnes? Byly by to ojedinělé případy jako ten Petrův ve 13. století, či by se před papežským palácem vytvořila fronta jak (za socialismu) na banány. Já tedy doufám, že by šlo o případy ojedinělé, protože kdyby ne, svědčilo by to o skutečnosti, že Církev má opravdu velikanánský problém. Semkněme se tedy v modlitbě za prohloubení eucharistické úcty v (nejen) našich zemích, ale po celém světě, odprošujme Božské Srdce Páně za svatokrádežná svatá přijímání a vyprošujme si kněze, kteří nepochybují o Kristově přítomnosti v eucharistii. Proč? Protože jsem přesvědčen, že kněz, který nevěří v eucharistii, je schopen napáchat daleko větší škody než doktor, který nevěří v účinnost penicilinu.

*P. Mgr. Evermod Jan Sládek, OPraem.
administrátor farnosti Zruč nad Sázavou*

ZAVOLAL DVANÁCT UČEDNÍKŮ A POSLAL JE

14. červen 2026 – 11. neděle v mezidobí – Mt 9,36–10,8

Jan Zlatoústý

Toto je odmítnutí židovských představených, neboť byli pastýři, ale chovali se jako vlci. Nejenže lid nenapravovali, nýbrž škodili i jeho duchovnímu růstu. Když totiž lid žasl a říkal: „Něco takového se v Izraeli ještě nikdy nestalo,“ oni naopak tvrdili, že vyhání zlé duchy mocí knížete zlých duchů (srov. Mt 9,33–34).

A dodal jim odvalu. Nejen tím, že jejich službu nazval povoláním ke žni, ale také tím, že jim dal sílu k této službě. Proto následuje: „a dal jim moc nad nečistými duchy, aby je vyháněli a uzdravovali každou nemoc a každou chorobu.“

Hilarius

V mystickém smyslu platí, že když byla pohanům dána spása, Kristova moc a Kristův příchod osvětlily všechna města a vesnice a zachránily je od veškeré nemoci starého neudu. Pán se slitoval nad lidem, který byl násilně zmítán vládou nečistého ducha a churavěl pod břemenem Zákona, protože mu dosud žádný pastýř neposkytl ochranu Ducha Svatého.

A tento dar přinesl přehojnou úrodu, jejíž hojnost převyšuje počet ženců. Ať totiž všichni čerpají sebevíc, stále zůstává hojnost pro štědré rozdávání. Je proto užitečné, aby byl tento dar podáván skrze mnohé. Proto Pán přikazuje prosit Pána žně, aby Bůh dal mnoho ženců ke shromáždění připraveného daru Ducha Svatého. Neboť Bůh na nás tento dar vylévá skrze modlitbu.

Raban

Číslo dvanáct, složené z trojky a čtyřky, označuje ty, kteří měli jít hlásat víru ve svatou Trojici do čtyř světových stran. Toto číslo předznamenávají také mnohé obrazy ve Starém zákoně: dvanáct Jakubových synů, dvanáct soudců synů Izraele, dvanáct vodních pramenů v Elimu (Ex 15,27), dvanáct kamenů v Áronově náprsníku (srov. Ex 28,15–30), dvanáct předkladných chlebů, dvanáct zvěďů, kte-

Sandro Botticelli: Nejsvětější Trojice (1491–1494)

ré vyslal Mojžíš, dvanáct kamenů, z nichž byl postaven oltář, dvanáct kamenů vztých z Jordánu (srov. Joz 4,1–9), dvanáct býků, kteří podpírali kovové moře (srov. 2 Kron 4,2–5). A také v Novém zákoně je dvanáct hvězd ve věnci nevěsty, dvanáct základních kamenů Jeruzaléma, které viděl Jan, a dvanáct bran.

Jeroným

Dobrý a laskavý Pán a učitel nezávidí svým služebníkům a učedníkům jejich moc. Jako on sám uzdravoval každou nemoc a každý neduh, tak i svým apoštolům dává moc uzdravovat každou nemoc a každý neduh. Je však veliký rozdíl mezi tím moc mít a dávat ji, mezi tím darovat a přijímat. On koná všechno svou vlastní mocí jako Pán; a jestliže něco konají oni, vyznávají tím vlastní slabost a Pánovu moc: „Ve jménu Ježíše vstaň a chod“ (srov. Sk 3,6).

Remigius

Iškariotský znamená „paměť na Pána“, protože šel za Pánem. Anebo „památka smrti“, protože ve svém srdci rozvažoval,

že vydá Pána na smrt. Anebo „udušení“, protože se oběsil. A je třeba vědět, že toto jméno měli dva učedníci, kteří označují všechny křesťany: Juda Jakubův ty, kdo vytrvají ve vyznávání víry, a Jidáš Iškariotský ty, kdo víru opustí a vrátí se zpět.

Augustin

Tyto si tedy vyvolil za učedníky, které nazval také apoštoly (srov. Lk 6,13): muže nízkého původu, bez společenských poct a neucené, aby on sám byl v nich vším, co v nich bylo velikého, a aby on sám konal všechno veliké, co oni konali. Mezi nimi měl i jednoho zlého, s nímž jednal dobře, aby naplnil úkol svého utrpení a aby své Církvi dal příklad, jak snášet zlo.

Řehoř

Svatá církev každý den duchovně koná to, co tehdy konala skrze apoštoly tělesně. Tyto skutky jsou nepochybně tím větší, že neoživují těla, nýbrž duše.

přeloženo, zpracováno a redakčně upraveno podle www.catena aurea.sk

TRADICE JAKO ŽIVÁ KONTINUITA

Kněžská fraternita svatého Petra (*Fraternitas Sacerdotalis Sancti Petri, FSSP*) vznikla v roce 1988 v mimořádně citlivém okamžiku novodobých církevních dějin.

Impulesem byly události spojené s nedovolenými biskupskými svěceními arcibiskupa Marcela Lefebvra. Skupina kněží a seminaristů, kteří sdíleli vztah k tradiční římské liturgii, tehdy hledala cestu, jak si toto dědictví zachovat při plném kanonickém společenství s Apoštolským stolcem. Odpovědí se stalo založení Kněžské fraternity svatého Petra dne 18. července 1988 v opatství Hauterive ve Švýcarsku skupinou jedenácti kněží a jednoho jáhna, pod vedením Josefa Bisiga. Fraternita má schválení Svatým stolcem jako společnost apoštolského života papežského práva. Od počátku je jejím vlastním posláním slavení liturgie podle liturgických knih platných v roce 1962 – tedy v *usus antiquior* římského ritu. Liturgická forma je však pouze viditelným výrazem širšího duchovního a teologického zaměření. Fraternita chápe tradici nikoli jako muzeální uchování minulosti, ale jako živě předávanou kontinuitu modlitby, nauky a kněžského života. V centru jejího charismatu stojí kněžství formované klasickou římskou spiritualitou, důrazem na liturgickou přesnost, eucharistickou úctu a věrnost učitelskému úřadu církve. Patrocinium svatého Petra přitom není náhodné. Vyjadřuje právě onu dvojí věrnost, která fraternitu od počátku určuje:

věrnost liturgické tradici latinské církve a současně věrnost Petrově stolci.

V současnosti působí fraternita v mnoha evropských zemích, ve Spojených státech, Kanadě, Latinské Americe, Austrálii i Africe. Vlastní semináře má v německém Wigratzbadu a v Dentonu ve Spojených státech. Vedle liturgické služby se její kněží věnují běžné pastoraci: duchovní správě farností, katechezi, exerciciím, duchovnímu doprovázení i péči o rodiny a školní vzdělávání. Kněžská fraternita svatého Petra dnes představuje pozoruhodný fenomén současného katolicismu: společenství, které se neobrací k tradici jako k nostalgii po minulosti, nýbrž jako k prameni, z něhož může církev čerpat i v přítomnosti. Právě v tomto spojení liturgické paměti, kněžské formace a plného života církve spočívá její vlastní místo v dnešní katolické krajině.

V dubnu 2026 došlo k pozměnění jejího českého názvu. Z „kněžského bratrstva“ se stala „kněžská fraternita“. Jak stojí v jejím komuniké: „Účelem změny názvu je také jasné vymezení a distancování se od postojů těch, s nimiž se sice shodujeme ve slavení liturgie v tzv. tradiční podobě (např. zmiňované Kněžské bratrstvo sv. Pia X., ale i jiná uskopení mimo kanonickou strukturu

Římskokatolické církve), avšak zásadně se rozcházíme v některých podstatných ekleziologických i liturgických otázkách. Prvním zásadním rozdílem je, že Kněžská fraternita sv. Petra přijímá celé magisterium církve, jak bylo vykonáváno na všech 21 ekumenických koncilech, včetně II. vatikánského koncilu, a rovněž v rozhodnutích papežů a biskupů, včetně těch současných. Dalším rozdílem je, že ačkoliv Kněžská fraternita sv. Petra jako vlastní liturgii užívá starší liturgické knihy římského obřadu před jejich změnou po II. vatikánském koncilu, nikterak nepovažuje mši svatou a další svátosti slavené podle nových liturgických knih za neplatné, nelegitimní či ve svém svátostném působení jakkoli méně účinné. Konečně se distancujeme od postojů, které – ačkoliv mohou být motivovány upřímnou starostí o dobro církve a reagují na současnou krizi církevního života – vedou ke zpochybnování či odmítání církevní autority. Jsme přesvědčeni, že autentická obnova církve vždy vyrůstá z věrnosti jejímu založení na apoštolech v čele se svatým Petrem, jejichž nástupci jsou biskupové spojení s nástupcem sv. Petra, římským biskupem – papežem.“

„Pomoci co nejvíce lidem ke spáse“

Fraternita má své trvalé působiště v českobudějovické diecézi v Římově. Představeným tamního Domu svatého Jana Nepomuckého je P. Jakub Václav Zentner. Přinášíme Vám rozhovor s Matyášem Razímem, FSSP, jehož kněžské svěcení proběhne dne 20. června 2026 v kostele sv. Petra a Pavla v bavorském městě Lindenberg im Allgäu.

Jaká byla Vaše cesta ke kněžství?

Dlouhá, krkolonná a hlavně zjevně vedená Boží milostí. Narodil jsem se roku

1994 v Praze a vyrůstal jsem v rodině s tradičními a v zásadě morálně křesťanskými hodnotami, ovšem nepraktikující

ci. Na rozdíl od staršího bratra už jsem ani nebyl jako dítě pokřtěn. Rodiče mě vedli k víře v Boha, ale bez nějaké bližší

Foto: FSSP

specifikace. Během dospívání jsem začal aktivně hledat pravdu o světě a Bohu, nicméně nejdříve se mé postoje vyvinuly směrem přesně opačným, než měly – k opovrhování křesťanstvím na základě mnoha předsudků a zájmu o předkřesťanská náboženství. Až během studia na univerzitě (fyzická geografie) jsem pochopil, že jsem byl formován předsudky a začal být otevřenější pravdě. A tehdy zapůsobila Boží milost a já po velice intenzivní až překotné konverzi začal v létě roku 2016 na pražském Karlově přípravu na křest, který jsem spolu s biřmováním obdržel na Velikonoční vigílii roku 2017.

Tou dobou mi zpětně začaly dávat smysl opakované prožitky, které začaly nejpozději asi v deseti letech, kdy jsem často při kontaktu s fenoménem křesťanského kněžství vnímal hlubokou fascinaci, až touhu. Toto se mi opakovaně stávalo i v letech protikřesťanského období, což bylo o to zvláštnější. Fascinovalo mě to naprosté zasvěcení se Bohu a bytí zprostředkovatelem kontaktu s Bohem ostatním. Vzpomínky na tyto chvíle byly pro mne silným znamením Božího povolání. Navíc byly podpořeny novou intenzivní touhou po kněžství.

Kdybych tyto dřívější prožitky neměl, dala by se ona touha snadno označit jako klasická „zamilovanost“ konvertity, již je třeba podrobit zkoušce vyčkáváním. Díky nim jsem ale, po konzultacích se zkušenými, rychle naznal, že mě Pán Bůh opravdu dost možná volá a další souhrou okolností vedenou Boží prozřetelností

jsem tak pouhých dva a půl roku po křtu nastoupil do kněžského semináře FSSP v bavorském poutním místě jménem Wigratzbad. Od března letošního roku jsem jako jáhen sbíral zkušenosti v jihočeském Římově, kde FSSP trvale působí a spravuje toto překrásné poutní místo.

Bude to pro Vás velká životní změna?

Velkou změnou byl vstup do semináře. Ale poté se člověk během formace postupně s kněžskou úlohou sžívá prostřednictvím různých stupňů svěcení, které jsou ve starém obřadu kandidátům kněžství udělovány ve větším počtu než v tom novém. Změnou také byla obláčka ve druhém ročníku. Od ní chodí členové FSSP na veřejnosti v klerice, která je jakoby naším „hábitem“, jež máme nosit stále, není-li to z nějakého důvodu nemoudré. Člověk je najednou na každém kroku viditelným znamením přítomnosti Boha a jeho církve ve světě a to je subjektivně velká změna.

Proč právě Kněžská fraternita sv. Petra?

Krátce po konverzi jsem se na pražském Karlově seznámil s P. Jakubem Václavem Zentnerem, dnešním farářem v Římově, tehdy novoknězem. Zaujal mě apoštolský zápal společenství i jeho spiritualita.

Čím je toto společenství specifické?

Předně tím, že liturgii slaví v tzv. tradičním ritu, podle rubrik platných v roce

1962. Je společenství apoštolského života papežského práva a je tak svou organizační strukturou podobná různým církevním řeholním řádům, jen její členové neskládají klasické řeholní sliby. Kněží žijí v malých komunitách ideálně po třech, společně se modlí, stolují a navzájem se bratrsky podporují. Kromě toho se věnují intenzivní a všestranné pastorační věřících, včetně organizování mnohých volnočasových aktivit pro lidi všeho věku. Toto vše mě zaujalo a zarezonovalo s tím, jak jsem vnímal své povolání.

Jaké jsou Vaše další cíle pastorační, kněžské apod.?

To bude vše záviset od toho, kam mě představení našeho mezinárodního společenství budou během života posílat. Rád bych se samozřejmě věnoval věřícím v Česku a přispěl k obnově víry našeho národa a pomáhal věřícím budovat intenzivní vztah ke Kristu i Jeho církvi. Rád bych se také věnoval šíření povědomí o gregoriánském chorálu i jeho co největšímu využití v liturgii, protože jej považuji za velice účinný prostředek k povznesení duší k Bohu. Těší mě, že se tyto mé snahy setkávají ze strany věřících s velikým nadšením. Jinak ale čekám, kam mě Bůh zavede. On si mě povolal a On ví, co má se mnou za plány. Jsem si ale jistý tím, že můj kněžský život bude větším dobrodružstvím, než si dovedu představit. Tak už to i obecně v duchovním životě bývá. Konečně mým cílem je pomoci co nejvíce lidem ke spáse. Vždyť to by měl být hlavní cíl i smysl existence každého kněze.

Zmínil jste gregoriánský chorál.

Co nám dnes může dát?

Gregoriánský chorál je hlavním hudebním prostředkem římské liturgie. Existuje zde jako takový minimálně 1200 let, ale jeho kořeny jsou ještě starší. Utvářel a ovlivňoval desítky generací západních křesťanů i celou západní hudební tradici. V průběhu novověku byl poněkud odsunut do pozadí, ale od 19. století začala jeho obroda a v průběhu 20. století byl opakovaně vyzdvihován magisteriem církve (sv. Pius X., II. vatikánský koncil aj.). Toto jistě není náhoda, ale je to, věřím, dílem Ducha Svatého. Gregori-

ánský chorál je hudba, která se vymyká hudbě světské, jeho charakter je výsostně sakrální. Dokladem toho je jeho obliba i v řadách nevěřících, jejichž duše se skrze něj mají možnost alespoň dočasně autentičtěji duchovně a proto je jimi často oceňován, jakkoliv nevědomky. Předností gregoriánského chorálu je i jeho objektivní charakter. Tím myslím to, že texty jsou téměř vždy citace Písma Svatého; melodie mají jakýsi v dobrém slova smyslu primitivní, primordiální charakter, který mu dává naprostou nadčasovost, tedy nestárne a může oslovit člověka napříč časem ale i kulturami. Jeho liturgické využití je jakoby manifestací sjednocující síly Ducha Svatého mezi jednotlivými údy mystického těla Kristova a zároveň je předchutí jednomyslné nebeské chvály Boží. To, jak pozitivně působí na účastníky liturgie, se mi potvrdilo mnohokrát na mnoha místech, mj. i prostřednictvím aktivního zájmu věřících o jeho zpěv. I papež Lev XIV. vyzývá k jeho používání. Kéž by církev opět objevila, jak ušlechtilý a vznešený výrazový prostředek k Boží chvále i k vedení duší k Bohu vlastní a rozhodla se jej opět aktivně využívat. Především věřím, že pro mladé lidi může být gregoriánský chorál v liturgii velikou pomocí k obrácení, protože zprostředkovává zkušenost, která se vymyká tomu, co znají ze světa. Typické kostelní písničky (i ty ale mají své místo ve zbožnosti) nebo „kytarovky“ jim toto nenabízejí.

A co pro vás znamená latinská mše v tradičním ritu?

To záleží, z jakého úhlu pohledu se na tuto otázku díváme. Pro mě osobně je to, vzhledem k formaci, zkrátka „mše svatá“. Občas se samozřejmě také účastním nového obřadu, jakkoliv k tomu nemám příliš často důvod. Považuji ale při těchto příležitostech za velice důležitou a přínosnou přijít do kontaktu s pro mě novými lidmi, protože FSSP je a chce být plně součástí katolické církve. Ze všeho, co bylo řečeno, samozřejmě vyplývá, že tzv. tradiční ritus je mi bližší. Důvodem je mj. to, že tento obřad tvoří velice harmonický celek, který je organicky zakotvený v tradici církve. Umožňuje člověku jasně chápat, co se při mši svaté děje

a vytváří sakrální atmosféru, která zřetelně odděluje mši svatou i další obřady od nesakrálních činností. Konkrétně formu tradičního obřadu k roku 1962 používáme proto, že právě ta byla církví dána ke sloužení komunitám sloužícím ve starém ritu. Je to forma, která je výsledkem liturgických změn, k nimž došlo dokonce už před II. vatikánským koncilem a které byly odpovědí na církví vnímanou potřebu určitých reforem, zároveň se ale jedná stále ještě o úpravy relativně kosmetické, které v zásadě výrazněji nemění tvář ritu. Tím na druhou stranu nechci říct, že by tato forma byla dokonalá a že by

v ní nebylo nic, co by sneslo, či dokonce si zasloužilo úpravy. Jako důležitý vnímám onen fakt, že sloužením právě této liturgie církev FSSP pověřila. A proto ji pokládám za vlastní.

Důležitou roli hraje rovněž krásu tradičního ritu. V tom spatřuji jeho důležitou hodnotu v dějinách církve. Liturgie je zde od toho, aby nás vytrhla z všední reality tohoto světa, protože ten je, ať se nám to líbí či ne, světem zasaženým hříchem, a nasměrovala naše srdce k Bohu.

Za rozhovor děkuje Jan Šindelka

Římskokatolická farnost Klášterec nad Orlicí

a

Sdružení Anny Bohuslavy Tomanové

srdečně zvou na setkání přátel

Anny Bohuslavy Tomanové dne 13. června 2026 v Klášterci nad Orlicí

Naše stigmatizovaná trpitelka Anička Tomanová (1907–1957) – smírná oběť – obětovovala své utrpení nemocí a Kristových ran za kněze, národ, mládež i rodiny.

Setkání bude probíhat v areálu kostela a fary v centru Klášterce.

Hlavní host setkání:

P. Miloslav KABRDA

Program setkání:

10.00 mše svatá ve starobylém kláštereckém kostele Nejsvětější Trojice

- pobožnost u hrobu Anny B. Tomanové
- občerstvení
- katecheze
- svědectví
- informace ze Sdružení
- svátostné požehnání

Předpokládáný konec setkání cca v 15.30 hod.

Přijďte podpořit ve spojení s Aničkou své duchovní úsilí i obnovu našeho národa a Církve a prožít, že „obec věřících má jedno srdce a jednu duši v Bohu“!

Z důvodu silniční uzavírky bude v době setkání Klášterec přístupný pouze po silnici směrem od Žamberka. Ve směru od Pastvin je třeba využít značenou objížďku přes Líšnici-Zakopanku. Možnost parkování bude zajištěna v bývalém lomu.

Zájemci o zajištění dopravy od vlaku či linkového autobusu (Žamberk, Letohrad) a zpět se mohou obrátit na pana Jaroslava Kubička na tel. 732 662 893.

Potřebujete-li pomoci se zajištěním ubytování, obraťte se na paní Danu Skalickou, tel. 739 363 213.

MŠE SVATÁ – PŘÍPRAVA DARŮ

Po bohoslužbě slova následuje slavení Eucharistie čili bohoslužba oběti, která začíná přípravou darů. Tato část mše svaté se skládá z různých, většinou starobyklých obřadů s významnou symbolikou. Ta je zaměřena k blížící se eucharistické konsekraci jako vrcholu mše svaté a také vyjadřuje naše zapojení do Kristovy oběti.

Oltář jako symbol Krista

Příprava darů je předebranou eucharistické modlitby. Je tedy prvním krokem slavení Eucharistie neboli bohoslužby oběti. Přejchod od bohoslužby slova k slavení Eucharistie se viditelně projevuje i navenek přechodem od ambonu, odkud se hlásalo slovo Boží, k oltáři. Ten se nyní stává centrem slavení.

Oltář podle starobylé tradice představuje samotného Krista. Tomu má odpovídat, z čeho je zhotoven a jak je uctíván (a že určitě nemá sloužit jako odkladní stůl).

Z čeho se skládá příprava darů?

Příprava darů se uskutečňuje v těchto momentech, u kterých se následně zastavíme podrobněji:¹

- přinášení darů;
- smíšení vody s vínem;
- tichá modlitba „S duší pokornou“;
- okouření kadidlem;
- omytí rukou kněze;
- výzva k modlitbě a modlitba

nad dary.

Přinášení darů

V křesťanském starověku přinášeli věřící k oltáři chléb a víno ke slavení Eucharistie, které předtím sami doma připravili. Tyto dary přijímal kněz nebo jiní služebníci Církve. Chleba i vína bylo záměrně přineseno více, než se vyžadovalo ke slavení mše sv., protože byly určeny také k výživě kněžstva a k pomoci potřebným. Spolu s chlebem a vínem se mnohdy při-

Foto: Jiří Ščastka / Člověk a Víra

nášely i jiné dary určené k Božímu kultu a k církevní charitě, včetně peněz. Ty v pozdějších stoletích začaly převažovat.

Z tohoto původního obřadu máme v současném slavení Eucharistie některé pozůstatky: je to sbírka, která se může konat po skončení bohoslužby slova, a především obětní průvod. Ten je sice dobrovolný, ale velmi se doporučuje. Při tomto průvodu, doprovázeném slokou písně, přinášejí věřící celebrujícímu knězi chléb/hostie a víno. Zároveň mohou přinášet dary pro kostel, Církev a potřebné, které se odkládají zvlášť (a nikoliv na oltář). Měly by být zachovány zmiňované účely darů a neměly by se rozšiřovat na všechno možné.

Po přípravě oltáře k slavení Eucharistie a případném přinesení obětních darů kněz u oltáře pozdvihuje patěnu s hostiemi a pak kalich s vínem a pronáší modlitbu díkůvzdání „Hospodinu, Bohu celého

světa“ za dar chleba, „plod země a lidské práce“, který se stane tělem Páně – „chlebem věčného života“, a za dar vína, „plod révy a lidské práce“, které se stane krví Páně – „nápojem duchovním“.

Tyto modlitby jsou oproti dřívějšímu řádu mše svaté novinkou: jsou inspirovány židovským požehnáním pokrmů. Kněz je může přednášet potichu (což je nutné, pokud se zpívá píseň) nebo hlasitě. V druhém případě věřící odpovídají na obojí požehnání slovy: „Požehnaný jsi, Bože, navěky.“

Smíšení vody s vínem

Předtím, než kněz přednáší Hospodinu víno, se koná obřad, u něhož se pro jeho starobylost a význam musíme zvlášť zastavit: jedná se nalití vína do kalichu a přidání trochy vody, které koná jáhen nebo kněz.

Tridentský koncil zde shrnuje pra-

1 Při výkladu jednotlivých momentů přípravy darů jsme se především inspirovali knihou: José Antonio Abad – Manuel Garrido: *Iniciación a la Liturgia de la Iglesia*. 4a ed. Madrid: Palabra, 2007, s. 312–320.

starou tradici a vidí trojí důvod tohoto obřadu:²

- Pán Ježíš při poslední večeři nalil do kalicha vedle vína i vodu. To výslovně uvádí sv. Justin v druhé polovině 2. století a zmiňují to také některé východní eucharistické modlitby.

- Víno a voda symbolizují krev a vodu, které vyšly z Kristova proboděného boku (srov. Jan 19, 34).

- Spojení vody s vínem symbolizuje sjednocení lidu s Kristem, jeho Hlavou. To vyjadřuje i starobylá tichá modlitba, kterou kněz doprovází lití vína a vody do kalicha. Tato modlitba význam sjednocení prohlubuje: jde nejenom o spojení vody/Božího lidu a vína/Krista, ale ještě předtím o spojení lidské a božské přirozenosti v samotném Kristu.

Tichá modlitba „S duší pokornou“

Po požehnání chleba a vína pronáší kněz tichou modlitbu „S duší pokornou“ (*In spiritu humilitatis*). Od 9. století, kdy byla uvedena do ritu mše svaté, zůstala nezměněna. Slova modlitby říkají, aby Bůh přijal naši oběť. Jedná se o oběť, kterou se spojujeme s obětí Krista, jež bude za chvíli znázorněna a zpřítomněna v eucharistické konsekraci. Úklona, s níž kněz přednáší tuto modlitbu, je výrazem pokory, která ji oživuje a má oživovat.

Okouření kadidlem

Po uvedené modlitbě může následovat okouřování kadidlem, které má svůj původ v 9. století v Galii čili v současné Francii. Doporučuje se zvláště o slavnostních mších sv., protože dodává slavení skutečně slavnostní ráz. Kněz okouří kadidlem dary a oltář a potom jáhen nebo někdo s přísluhujících okouří kněze a lid. Kadidlo je symbolem naší modlitby, která stoupá k Bohu, a vzdává čest darům, které se brzy stanou Kristovým tělem a krví.

Omytí rukou kněze

Následuje omytí rukou kněze (oblíbený obřad ministrantů). Původně praktické

gesto umytí rukou po přijetí darů nabylo postupem doby hlubokou symboliku vnitřního očistění, jak ji vyjadřuje i tichá modlitba kněze při tomto obřadu. Kněz má zanedlouho vstoupit do „svatyně svatých“ – eucharistické modlitby, a tak tato vnitřní očista je velmi žádoucí.

Výzva k modlitbě a modlitba nad dary

Příprava darů se uzavírá modlitbou nad dary, kterou přednáší nahlas kněz – podobně jako kněz uzavírá vstupní modlitbou úvodní obřady a modlitbou po přijímání eucharistickou modlitbu. Ve všech třech případech se kněz modlí ve jméno celého Božího lidu.

Modlitba nad dary je uvedena výzvou k modlitbě s odpovědí lidu, která v hutné zkratce vyjadřuje hlavní cíl již blízké eucharistické oběti: „Ať ji [Bůh] přijme ke své slávě a spáse světa.“ Samotná modlitba nad dary pak vyjadřuje smysl darů přinesených na oltář. Proto v ní nechybějí odkazy na brzkou oběť a posvěcení věřících i případné připomínky svátků a světců, kteří se zrovna slaví.

Máme-li na závěr shrnout smysl přípravy darů, můžeme říci, že je to skutečně „příprava“: příprava na vrchol mše sv., kterým je eucharistická konsekrace. Všechno, z čeho se příprava darů skládá a co jsme zde krátce probírali, je více méně k této konsekraci zacíleno. S tím souvisí další smysl přípravy darů, kterým je naše malá oběť – oběť našich modliteb a prací, radostí a bolesti každého dne –, kterou připojujeme ke Kristově velké oběti.

P. Štěpán Maria Martin Filip OP

*P. PhDr. ThLic. Štěpán Maria Martin Filip Th.D. OP
farní vikář v Jablonném v Podještědí,
přednáší teologii na římském Angelicu*

Pastýřský list biskupa Pavla Konzubula

Nabízíme pastýřský list brněnského biskupa Pavla Konzubula k události blahorečení Jana Buly a Václava Drboly z neděle 8. února 2026:

Milí přátelé,

máme se stát solí země a světlem světa. I když sůl v jídle nevidíme, vnímáme ji chutí. Je mnoho lidí, kteří tzv. „nejsou vidět“, protože dobro konají v tichosti. V jejich blízkosti člověk pocituje klid, vyrovnanost a radost. Světlo se naopak schovat nemůže. Jsou lidé, které „vidíte z dálky“. Mají důležité postavení – buď díky svému přirozenému vůdčímu talentu, nebo pro svoji konkrétní funkci či službu. Ježíš sám byl „solí“ po dobu třiceti let během svého skrytého života v Nazaretě, aby se pak stal velikonočním světlem světa.

Touto solí země i světlem světa byli v těžkých dobách padesátých let i dva kněží naší diecéze – Jan Bula a Václav Drbola. Oba byli tehdejšími režimem zavražděni spolu s řadou dalších lidí v tzv. babických procesech. Jejich životy vypráví o věrnosti pravdě, síle lásky a moci odpuštění, a to v takové míře, že je papež Lev XIV. prohlásil za blahoslavené. Proto mám velkou radost, že vás mohu pozvat na slavnost jejich blahorečení, která se uskuteční v sobotu 6. června 2026 na brněnském výstavišti. Jedná se pro naši diecézi o historický okamžik a naprosto jedinečnou událost.

Bohoslužbě bude předsedat papežský legát, brněnský rodák, kanadský kardinál Michael Felix Czerny, SJ, prefekt vatikánského Dikasteria pro službu integrálnímu lidskému rozvoji. Na tuto slavnost budou v neděli 7. června navazovat děkovně bohoslužby ve Starovičkách a Lukově, rodištích obou mučedníků. Podrobné pokyny k organizaci celé slavnosti vám s předstihem sdělíme a také je naleznete na webové stránce www.buladrbola.cz, kde již nyní najdete tipy na různé vzdělávací a duchovní aktivity, které nás mohou inspirovat k tomu, abychom se i my stali solí země a světlem světa.

Žehnám každému z vás

+ biskup Pavel, Brno, 8. února 2026

2 Srov. „Učení o mešní oběti“ (17 9. 1562), hl. 7. In: *Dokumenty Tridentského koncilu*. Praha: Krystal OP, 2015, s. 167.

LEV XIV. VARUJE PŘED NOVOU BABYLÓNSKOU VĚŽÍ: UMĚLÁ INTELIGENCE MUSÍ SLOUŽIT ČLOVĚKU, NE HO NAHRADIT

Papež Lev XIV. vydal 15. května svou sociální encykliku *Magnifica humanitas*, věnovanou péči o lidskou osobu v době umělé inteligence.

Dokument navazuje na tradici katolické sociální nauky, připomíná odkaz encykliky *Rerum novarum* Lva XIII. a snaží se pojmenovat „nové věci“ dnešní doby: digitalizaci, robotiku, moc technologických korporací, proměnu práce i riziko, že člověk začne být chápán především jako datový soubor, výrobní jednotka nebo objekt řízení.

Encyklika však není technickým pojednáním o umělé inteligenci. Je především obranou člověka ve světle křesťanské antropologie. Hned v úvodu papež připomíná, že tajemství člověka se opravdu vyjasňuje až v tajemství vtěleného Slova. Právě Kristus, pravý Bůh a pravý člověk, ukazuje, že lidská důstojnost není výsledkem výkonu, užitečnosti ani společenského uznání. Je darem, který předchází každé ekonomické, politické i technologické hodnocení.

Lev XIV. staví před čtenáře dva biblické obrazy: stavbu Babylónské věže a obnovu Jeruzaléma za Nehemiáše. Babylón je pro papeže obrazem lidské pýchy, jednoty bez Boha a technické moci, která chce „dosáhnout nebe“ vlastními prostředky. Takový projekt sice může působit obdivuhodně, ale ve skutečnosti vede k rozdělení, nepochopení a ztrátě lidské tváře. Oproti tomu Nehemiášova obnova Jeruzaléma je dílem modlitby, odpovědnosti a společné práce. Město se nerodí z uniformity ani z donucení, ale z vědomí, že lidské úsilí musí být zakotveno v Bohu a ve společném dobru.

Tento obraz patří k nejsilnějším místům encykliky. Papež jím odmítá falešnou otázku, zda být „pro“, nebo „proti“

Foto: vatican.va

technice. Skutečná otázka zní jinak: bude technologie sloužit důstojnosti člověka, nebo se stane nástrojem nové moci? Bude pomáhat léčit, vzdělávat a spojovat, nebo bude třídit, kontrolovat a vyřazovat slabé? Lev XIV. výslovně připomíná, že technologie není v konkrétním použití neutrální. Přijímá totiž tvář těch, kdo ji navrhuje, financují, regulují a používají.

Zvláštní pozornost věnuje encyklika technokratickému paradigmatu. Papež varuje před představou, že budoucnost člověka spočívá v jeho neustálém vylepšování, optimalizaci a překonávání limitů. Křehkost, závislost na druhých, tělesnost a smrtelnost nejsou omyly, které je třeba technicky odstranit. Patří k lidské existenci a mohou být místem vztahu, péče, pokory a milosti. V této souvislosti encyklika kriticky nahlíží

také transhumanistické a posthumanistické vize, které snadno ztrácejí ze zřetele člověka jako stvoření povolání k Bohu. Důležitou část dokumentu tvoří úvaha o pravdě. V digitálním prostředí, kde se rychle šíří obrazy, názory, emoce i manipulace, připomíná Lev XIV., že pravda je společným dobrem. Bez ní se rozpadá důvěra, veřejný život i možnost skutečného dialogu. Svatý otec přímo říká: „Zůstaňme věrni pravdě! Žijeme ponoření v neustálém proudu informací, názorů a obrazů a víme, jak snadno se dnes rozhodnutí a preference mohou řídit stále sofistikovanějšími algoritmy. V této souvislosti je důležité pěstovat srdce, které miluje pravdu, které touží po tom, co je správné, více než po tom, co přitahuje pozornost, a které hledá moudrost více než okamžité výsledky.“ Umělá inteli-

Foto: vatican.va

gence může pomáhat s orientací v informacích, ale nemůže nahradit svědomí, rozlišování a odpovědnost člověka. Tam, kde se pravda redukuje na algoritmickou viditelnost nebo většinou emoci, ztrácí společnost schopnost rozlišovat mezi skutečností a iluzí.

Výrazně sociální rozměr má papežova úvaha o práci. Práce není jen prostředkem výdělku ani položkou v ekonomickém výpočtu. Je prostorem lidské důstojnosti, odpovědnosti, služby a spolupráce. Proto nelze přijmout takový model automatizace, který člověka odsouvá na okraj a zachází s ním jako s překážkou efektivit. Hospodářství má být uspořádáno tak, aby oceňovalo lidskou osobu, nikoli aby člověka přizpůsobovalo logice strojů.

Pro katolického čtenáře je významná také papežova připomínka rodiny. Encyklika řadí rodinu mezi základní sociální podmínky naděje. Právě v ní se člověk učí důvěře, odpovědnosti, vztahu a vědomí vlastní hodnoty. Pokud je rodina oslabována nebo nahrazována technickými a institucionálními modely péče, ztrácí společnost své nejpřirozenější místo lidského zranění. „Spiritualita, kterou potřebujeme, je eucharistická spiritualita,“ dále píše papež. „Zatímco nové ekonomické a technologické sítě mohou vést k vyloučení, izolaci a závislosti, církev živěná eucharistií je povolána k tomu, aby

ukazovala jiný rozměr, pěstovala pouta, dávala hlas těm, kteří jsou neviditelní, a orientovala procesy směrem k důstojnosti osoby.“

Velmi vážně zní pasáže věnované válce a zbráním. Lev XIV. odmítá, aby byly strojům svěřovány smrtící nebo nevrátelné morální volby. Stroj nemá svědomí, nemůže nést vinu a nemůže druhého člověka rozpoznat jako osobu ve smyslu, v jakém to přísluší lidské odpovědnosti. Encyklika tak nepřipouští iluzi, že by technická přesnost mohla nahradit morální soud. Papež nechce technologii demonizovat. Říká ale, že jí nestačí regulovat; je třeba ji „odzbrojit“ a učinit přátelskou člověku. Tedy vytrhnout ji z logiky moci, geopolitické soutěže, monopolu, zisku a kontroly.

Závěr dokumentu pak je nadějeplný. Papež nevyzývá ke strachu z budoucnosti, ale k obrácení pohledu. *Magnifica humanitas* tak není encyklikou proti moderním technologiím. Je encyklikou proti staré lidské pýše, která si v každé době hledá nové nástroje. Dnes může mít podobu algoritmu, datové moci a snu o člověku bez hranic.

Odpověď Církve však zůstává v jádru stále stejná: člověk není stroj, není produkt, není soubor dat ani biologický materiál určený k technickému vylepšování. V Božích očích je osobou – jedinečnou, nezaměnitelnou a povoláním jménem.

Je stvořen k Božímu obrazu, vykoupen Kristem a určen nikoli pouze k delšímu, pohodlnějšímu či výkonnějšímu životu, ale k životu věčnému. Jeho cílem není stát se dokonale fungujícím organismem, nýbrž dozrát v lásce, pravdě a svobodě.

Právě zde se ukazuje hranice každé technologie. Stroj může počítat, předvídat, třídit a napodobovat lidskou řeč. Může člověku sloužit, ale nemůže za něj milovat, nést vinu, odpustit, litovat, obětovat se ani odpovědět Bohu svobodným „ano“. Nemá svědomí, nezná vděčnost ani naději. A právě tyto skutečnosti nepatří k okraji lidství, ale k jeho středu.

Člověk je také bytostí křehkou a vztahovou. Rodí se jako odkázaný na péči druhých a v různých podobách tuto odkázanost nese celým životem. Tato křehkost není vadou, kterou by bylo třeba odstranit, ale místem, kde se zjevuje pravda o člověku: že jeho důstojnost nezávisí na síle, výkonu ani užitečnosti. Společnost, která začne slabost chápat pouze jako technický problém, snadno přestane rozumět milosrdenství.

Budoucnost proto nebude opravdu lidská tím, že bude technicky dokonalejší. Lidská bude tehdy, pokud zůstane otevřená Bohu, pravdě a lásce; pokud se v ní člověk nestane obsluhou vlastních vynálezů, ale zůstane osobou schopnou vztahu, služby a odpovědnosti. Skutečná velikost člověka nespočívá v tom, že překoná svou stvořenost, ale že ji přijme jako dar a dovede ji k jejímu poslednímu cíli – ke společenství s Bohem.

Zdeňka Rybová

Zdeňka Rybová
šéfredaktorka RC Monitoru

TROJIČNÍ POSLÁNÍ ČLOVĚKA

Pokud by někdo vzal do ruky mou Bibli, na nejhmatanějším místě by si přečetl tento verš: „Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil.“ (Gn 1,27) Vracím se k němu i nyní.

Úrovně Božího obrazu

Člověka jako Boží obraz lze vidět ve třech úrovních:

- Každý člověk z miliard unikátních jedinců může a má být celistvým obrazem jediného Boha – o tom chci hovořit dále.
- Celistvým obrazem Boha jsou i manželé jako jednota těla a duše muže a ženy ve vzájemné lásce – tato úroveň (je-li manželství vydařeně) obzvláště dokonale vyjadřuje povahu Boha jako společenství osob.

• Celistvým obrazem Boha je i celé společenství lidské rodiny, kde každý člověk je tahem štetce či pixelem (podle toho, zda chcete analogovou či digitální metaforu) na společném portrétu Boha, který lidstvo vytváří – jedněm je dáno tvořit světla, jiným stíny takového portrétu, ti i ti jsou však potřební pro vyjádření podstatných rysů i detailů, jedni bez druhých tuto úroveň neposkládají. Možná je v tom určitý náznak pochopení, proč Bůh dovoluje působení zla: protože zlo v člověku je tmavým odstínem na paletě pro malbu Božího obrazu. Počkámeli si na výsledek, není důvod propadat strachu z temnoty. (Přiznávám kulhavost tohoto přirovnání, pokud namítnete, že Bůh je světlo, srov. Jan 1. Přesto je snad pochopitelné, co chci říci.)

A nad tím vším je předloha, Bůh sám. Troufám si tvrdit, že předloha a jednotlivé úrovně jsou vzájemně soběpodobné, mají fraktální charakter: v každém měřítku obrazu je (a může a má být) přítomen motiv vystihující předlohu.

Od obrazu k realitě

Pak je tu ještě jedna skutečnost, která rámec Božího obrazu překračuje: církev jako část lidstva, jako společenství lidí obdařených novým životem z Ducha. Církev totiž již není pouhým obrazem Boha, nýbrž tajemným tělem Kristovým,

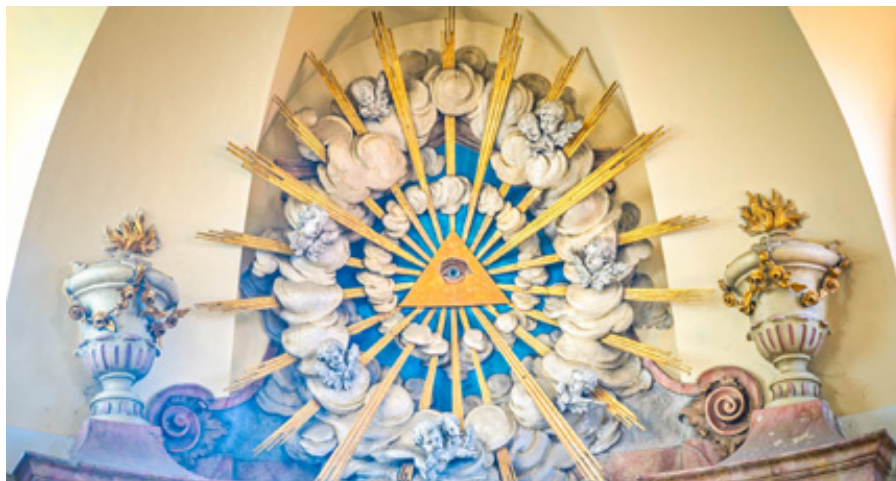

Foto: Jiří Vopálenský / Člověk a Víra

tedy součástí Boha. V tomto smyslu už člověk není znázorněním Boha, nýbrž je Bohem – samozřejmě v patřičném rádu, jako jeho částice.

Člověk jako obraz Boží Trojice

Nyní podrobněji k tomu, jak se do života jednotlivce promítá povaha Boha jako trojice osob – Otce, Syna a Ducha svatého. Rozměr jednotlivých božských osob se v čase, který je člověku dán, vyvíjí a různě prolíná. Lidé se také různí mezi sebou v míře, v jaké je jim dáno reprezentovat tu kterou božskou osobu. Skoro bych řekl, že v tom tkví podstata lidské jedinečnosti (pozitivně vnímaná odlišnost), různosti a nerovnosti (negativně vnímaná odlišnost). Každý tedy máme jiný úděl, ale na tomtéž hřišti – na plátně v rámu Božího obrazu. Z toho, jak svůj úděl uchopíme (nebo neuchopíme), se odvíjí náš osobitý styl, v jakém obraz Boha pojmem. Jsou mezi námi Michelangelové, Rembrandti, Picassové, ikonografové, ex- a impresionisté, surrealisté, minimalisté, karikaturisté, mazalové i úplně nuly zakopavší své hřivny. Bez ohledu na styl se jednou bude hodnotit

– jak řečeno výše – přítomnost motivu vystihujícího předlohu (varování zejména pro nuly, srov. Mt 25,24–30).

- Otec, Stvořitel: Tento rozměr či archetyp se vyznačuje – jak název napovídá – tvořivostí, schopností uskutečňovat vlastní ideu (záměr) a udávat směr, dosahováním cílů, autoritou, zdravím, mocí. Jeho dokonalost je přímočará, všem srozumitelná.

Napodobování Otce je nám nejbližší, je to zcela přirozené (každý napodobujeme svého otce, své rodiče). Je také nejvíce viditelné a ocenitelné lidskými měřítky. Hovoříme-li o někom, kdo má talent, máme na mysli toho, kdo má předpoklady k úspěchu. Je pro nás snadno pochopitelné, že při napodobování Otce docházíme ke spokojenosti, seberealizaci, odměně, vědomí smysluplnosti, těšíme se z výsledků, získáváme zásluhy, máme dobrý pocit ze své služby, baví nás to, plodíme, množíme se a naplňujeme svět (srov. Gn 1,28), vidíme, že je to dobré (srov. Gn 1,31). Ale také čelíme i podléháme pokušení pýchy.

Foto: Eva Cvejnová / Člověk a Víra

• Syn, Vykupitel: S tímto archetypem se pojí doplňování toho, co chybí, shovívavost a nesení břemen druhých, výkon dané mise, přijetí vedení, pouhé jítí po cestě („Já jsem cesta.“ J 14,6), poslušnost a také bolest, ba bezmoc. Jeho dokonalost je paradoxní, specificky křesťanská – možná lépe řečeno: je paradoxní, že i skrze tento archetyp lze dojít dokonalosti.

Napodobování Syna je jistým opakem toho, co bylo řečeno o napodobování Otce. Nemáme z toho sami užitek a požitek, ztrácíme sebe, platíme, co měli platit jiní. Svět tomu kladné body nedává. Zdá se, že není o co stát. Je to vlastně ošklivé jako pohled na umírajícího odsouzence na kříži. Jenže i bezmoc je dar a nástroj k malbě Božího portrétu! I člověk trpící, osamělý, bolestný, nemocný, zraněný... může vědomě sloužit Bohu obětováním své situace na dobrý úmysl a za spásu duší. Dokonce je to velmi vznešený i efektivní způsob – odevzdat kredit svých obětí, které jsme strpěli a nastrádali, s důvěrou do rukou toho, kdo jej ještě rozmnoží a použije na dobrou věc. K poslání Syna patří i okamžik

vzkříšení – tehdy se naše rány, které jsme utržili a přijali, stanou naší slávou. Když zmiňuji vzkříšení, nemám na mysli pouze finále dějin, nýbrž i nepatrné světlé chvílky na cestě slzavým údolím – třeba když našemu zatvrzelému bližnímu dojde, co jsme pro něj udělali. Je jasné, že při následování Syna jsme ohroženi zejména rezignací.

• Duch svatý, Posvětitel, Obnovitel, Utěšitel...: Nevím, zda o něm vůbec lze hovořit jako o rozměru, když jej charakterizuje nesmírnost. Odvážím se proto aspoň naznačit pár rysů, které považuji za hodné zřetele. Duch sjednocuje v lásce, propojuje dualitu Otce a Syna, a tak v ní není ani stín protikladu (dualismu). Duch posvěcuje, činí svatým a nedotknutelným, zakládá důstojnost. Duch obnovuje, snáší ztráty a nahrazuje je novými hodnotami. Duch utěšuje, dává radost, pokoj a veškeré ovoce, které činí život chutným. Duch znamená přítomnost, je vždy a všude přítomný, není svázán minulostí a jejími bolestmi ani budoucností a jejími obavami.

V případě Ducha bych spíše než o napodobování mluvil o vpouštění Ducha do našeho života (inspiraci). (Pokud bychom snad měli vytvářet nějakou typologii lidí z hlediska napodobování Trojice, pak je cesta Ducha pro ty uprostřed – ty, kteří nejsou ani génii s plným kufrem talentů, ani mučedníky s náloží bohulibých útrap a stigmat; je to ovšem dosti závažné, proto to poznamenávám jen na okraj. Většina lidí má od všeho něco.) Co tedy prakticky patří k dimenzi Ducha? Jsme-li s Duchem, udržujeme se v přítomnosti. K tomuto udržování patří zejména schopnost věci průběžně přehodnocovat, podle toho neustále přetvářet, měnit (a přijímat změnu), jak si přítomnost žádá, tedy aktualizovat. Duch nám dává autenticitu, to, co děláme v Duchu, jako by podepisujeme sami sebou, stojíme si za tím – neutíkáme před zodpovědností, nepodnikáme pragmatické úskoky. Duch nám také dává všímavost, intuici a činí naše srdce vroucím, čímž se stáváme požehnaním pro své bližní. Jako největší překážku života podle Ducha vidím vlažnost a neoprávněnost – pokrytectví.

Tolik tedy jakýsi lůček z nevyčerpatelné studny tajemství Boží Trojice.

Vojtěch Macek

Ing. Vojtěch Macek
pracovník církevní správy

Z nabídky nakladatelství a knihkupectví PAULÍNKY

NAKLADATELSTVÍ PAULÍNKY • Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1,
tel.: 224 818 757, on-line knihkupectví: www.paulinky.cz, objednavky@paulinky.cz

Franca Cortesi: Svatý Pier Giorgio Frassati

Poutavé románové zpracování životopisu Piera Giorgia Frassatiho (1901–1925), který byl společně s Carlem Acutisem svatořečen papežem Lvem XIV. v roce 2025 a byl prohlášen za patrona horolezců, mládeže a dýmkařů. Ačkoli zemřel v mladém věku, jeho život rozhodně nezůstal nenaplněný a má čím oslovit nejen mladou, ale i starší generaci.

Brož., 144 s., cena 249 Kč

ABY CÍRKEV ZŮSTALA KRISTOVA

Současný člověk slyší slovo „hierarchie“ velmi nerad – pokud se ovšem nenachází na vrcholu pomyslné pyramidy.

Připomíná mu moc, nerovnost, někdy i zneužití autority. Není proto divu, že otázka, proč má Církev biskupy, kněze a jáhny, zaznívá čím dál častěji. Neměla by být spíše společenstvím rovných lidí, bez pevné struktury?

Při pohledu do evangelia zjistíme, že takto Ježíš Kristus svou Církev nezaložil. Kolem sebe shromáždil mnoho učedníků, ale z nich si vyvolil dvanáct apoštolů, kterým světil zvláštní poslání. Nešlo jen o praktické uspořádání. Apoštolové dostávají pravomoc učit, odpouštět hříchy a slavit eucharistii. Mezi nimi pak zaujímá jedinečné místo Petr, jemuž jsou svěřeny „klíče od nebeského království“. Už zde se ukazuje, že Církev má od počátku určitý řád.

Tento řád nezmizel se smrtí apoštolů. Vědomí odpovědnosti za svěřené poslání vedlo k tomu, že apoštolové ustanovovali své nástupce. Z jejich služby postupně vyrostla trojí struktura, kterou známe dodnes: biskupové, kněží a jáhni. Raná Církev si tuto skutečnost velmi dobře uvědomovala. Už na přelomu 1. a 2. století zdůrazňuje Ignác z Antiochie, že tam, kde je biskup, tam je Církev. Nikoli proto, že by biskup byl bezchybný člověk, ale protože je nositelem apoštolské kontinuity.

Hierarchie má v Církvi hlubší význam než pouhé uspořádání. Církev není spolek zahrádkářů, který si může kdykoli změnit pravidla. Je Kristovým tělem, v němž mají jednotlivé údy různá poslání. Rovnost všech pokřtěných v důstojnosti zůstává nedotčena, ale to neznamená, že mají identické úkoly. Kněz nevystupuje jako zástupce komunity v běžném slova smyslu, nýbrž jedná ve službě, kterou přijal – jedná „in persona Christi“. Právě zde se dostáváme k jádru kněžství: jde o službu, skrze niž Kristus

Foto: Bohuslav Obolecký / Člověk a Víra

jedná ve své církvi.

Praktický význam tohoto uspořádání se ukazuje v dějinách. Tam, kde chybí závazná autorita, vzniká dříve či později roztříštěnost a chaos. Výklady víry se začnou rozcházet, slavení svátostí ztrácí jednotu a společenství se dělí. Církev si od počátku střeží jednotu právě skrze službu těch, kteří nesou odpovědnost za učení a svátosti. Díky tomu víra nezávisí na momentální shodě hlasujících, ale zůstává zakotvena v apoštolském svědectví.

Dějiny zároveň připomínají i lidskou slabost. Selhání biskupů a kněží jsou bolestnou skutečností, kterou nelze přehlížet. Přesto by bylo krátkozraké ztotožnit tyto pády se samotným uspořádáním Církve. I mezi apoštoly byli lidé křehcí a hříšní, a přece si je Kristus vyvolil a světil jim svou Církev. Vzpomeňme na Petra, mimo jiné prvního papeže, který třikrát zapřel Krista.

Hierarchické uspořádání umožňuje,

aby Církev zůstávala stejným společenstvím napříč staletími. Udržuje spojení s apoštoly a skrze ně s Kristem samotným. Právě v této kontinuitě spočívá jistota, že víra, kterou dnes vyznáváme, není výsledkem náhody ani proměnlivých stanov volnočasového klubu zvaného Církev, ale má svůj původ v tom, co bylo Církvi svěřeno na samém začátku.

Magdaléna Misterková

Mgr. Magdaléna Misterková
publicistka

HABEMUS...

Intronizace nového pražského arcibiskupa Stanislava Přibyla jsem se účastnila osobně. I když jsem nemohla vidět details, které zprostředkovávala televize, můžu mluvit o celkové atmosféře, vanutí Ducha sv. či jak jinak přesně nazvat duchovní dojem z obřadu, který může pocítit každý, i když stojí vzadu a nevidí nic.

Dojem na mě udělal celý obřad mimořádný. Možná i přítomností pana prezidenta, jeho manželky a jiných představitelů státu a veřejného života, kteří nejsou věřícími, takže jsem mohla srovnávat. V té chvíli jsem si naplno uvědomila sílu církve, její kultury, všech těch čepic a ornátů, prvních cílů pro zesměšnění, církve, která svými obřady a stálostí pořád bude držet úroveň, i kdyby se všichni, včetně nejvlivnějších vládců světa, chovali jako majitelé dobytka. Obřadu se účastnilo 40 biskupů z celého světa a kněží odhadem kolem stovky. Někteří z biskupů nového arcibiskupa pozdravili jako kardinál Schönborn, přidal se i náš milý, loučící se nuncius Thaddeus Okolo a nakonec zástupci ekumeny a rabín David Maxa se nad novým arcibiskupem pomodlili a požehnali mu.

Promluvil i pan prezident Petr Pavel. Ačkoliv jsem vyslechla několik kritických ohlasů na jeho projev, pro mě nebylo ani tak důležité, co říkal, ale že vůbec přišel a veřejně promluvil. Myslím, že na české poměry je to krok vůči církvi vstřícný, přátelský a pro voliče prezidentovy možná i trochu riskantní, takže vlastně odvážný.

Po delší době jsem byla na svou církev hrdá a myslím, že lidé, kteří nejsou v zajetí prefabrikovaných názorů a předpojatostí, mohli usoudit, že církev má v téhle turbulentní době něco do sebe. Vede si stále svou, místy i v latině, které už málokdo rozumí, ale co je potřeba, řekne česky. Důstojnost, stálost, jistá neochvějnost jde tak ostře proti duchu doby – duchu nejistoty, hrubosti, překračování všech pravidel, že snad ani není třeba

Foto: Jana Chadimová / Člověk a Víra

nic dodávat. Kdo mě ze všech projevů a zdravic nejvíce oslovil, byl pan kardinál Schönborn, rodák ze vsi Vlastislav v litoměřické diecézi, který byl za totality naší církvi velkou oporou. Udával příklad zkušenosti pasáčka ovcí. Pastýř má dvě možnosti: buď jít před stádem, nebo za stádem. Když jde moc napřed, riskuje, že se mu některé ovce zatoulají. Když jde za nimi, může se stát, že se mu ovce rozutečou. Ale druhé řešení má jednu výhodu: mnohdy ovce samy najdou cestu, kterou by pastýř nikdy nehledal, ale je to cesta nakonec schůdná pro všechny. – Myšlenka hodná zamyšlení. Jen bych dodala, že pastýř je pořád pastýř, nikoli jedna z ovcí, jak se v dnešním rovnostářském a antihierarchickém myšlení mnohdy prosazuje. Pastýř je pastýř a je za své ovce

zodpovědný. A tak přeju novému pastýři Stanislavovi, aby měl na srdci, kromě poškoje pro všechny, i svou zodpovědnost. Zodpovědnost pastýře.

Věra Eliášková

Věra Eliášková
dramaturgyně a scénáristka

AŽ LEDNICE ZATOUŽÍ PO NESMRTELNOSTI

Žijeme v době, kdy nám hodinky počítají kroky, lednice se pomalu chystá psát zpovědní zrcadlo a umělá inteligence ochotně radí, jak být zdraví, výkonní a možná jednou i nesmrtelní. Jen zatím pořád neví, co dělat, když člověk pláče. První encyklika papeže Lva XIV. *Magnifica humanitas*, vydaná 15. května 2026, přichází právě do této chvíle. Není výpadem proti technice. Papež nevyzývá k návratu k holubí poště. Uznává, že technika může léčit, spojovat a pomáhat. Připomíná však, že sama o sobě člověka nespasí – a nikdy nesmí začít rozhodovat, co člověk je. Paweł Chmielewski na *PCh24.pl* v komentáři „Lev XIV. proti ideologii transhumanismu“ upozorňuje, že papežova kritika nesměruje proti počítačům, ale proti záměně prostředku za spásu. Otázka nezní jen: co všechno technika dokáže? Ale také: kdo ji řídí a jakou má představu o člověku? Jestliže roste výkon, ale ne moudrost, nejde o pokrok, nýbrž o luxusně osvětlenou slepou uličku.

Transhumanistický sen tak začíná připomínat staré pokušení v novém obalu: „budete jako bohové“. Tentokrát ne skrze ovoce ze stromu, ale skrze čip, model, síť a slib, že tělo je jen zastaralý hardware. Katolická víra však trvá na tom, že člověk není omyl přírody čekající na aktualizaci. Je stvořen k Božímu obrazu, vykoupen Kristem a povolán k věčnosti. Mou pozornost speciálně upoutala skutečnost, že papež v encyklice cituje J. R. R. Tolkiena, resp. postavu Gandalfa z *Pána Prstenů*, jehož moudrost je neokázalá a říká: „Člověku nepřísluší řídit všechny proudy světa, ale má konat to, co je mu dáno v době, do níž byl postaven.“ Gandalf pronáší tato slova ve třetím svazku *Pána prstenů*, *Návratu krále*,

Z prvního svatého přijímání. Foto: Tomáš Cigánek / Člověk a Víra

v páté části – *Válce o prsten*. Žádné digitální mesiášství. Spíše věrnost na místě, které nám bylo svěřeno.

Velké otázky umělé inteligence se díky jinému textu z *Aleteia.org* potkávají s obyčejnou matkou, růžencem a svatou Ritou. Článek o tom, jaký vztah má sv. Rita a lidé 21. století se ptá, proč v době medicíny, kosmických letů a umělé inteligence stále ještě jako lidé, církve putující, čekáme na zázraky. Odpověď je prostá: protože jsme stále lidé. Máme léky, ale ne na všechno. Máme aplikace, ale ne na smrt. Když selžou odborníci, peníze i úspěchy moderní civilizace, člověku zůstává modlitba. Ne jako útěk z reality, ale jako nejpravdivější přiznání: nejsem Bůh. Smím být člověk: křehký, zranitelný, odpovědný, milovaný a povoláný k věčnosti.

Katolická odpověď na technickou dobu proto není nostalgie ani panika. Je to obrana člověka. Církve od *Rerum novarum* přes *Gaudium et spes*, *Evangelium*

vitae až po *Magnifica humanitas* připomíná totéž: člověk je cesta Církve, protože Kristus se stal člověkem. Ne datovým souborem, ne výkonovým profilem, ale tělem.

A tak se v době umělé inteligence nestačí ptát, co všechno stroje dokážou. Je třeba ptát se, co nikdy dokázat nemohou. Nemohou nést vinu. Nemohou odpustit. Nemohou se obětovat z lásky. Nemohou porodit dítě. Nemohou se modlit v temné noci. Nemohou čekat na zázrak se svatou Ritou. Nemohou stát pod křížem.

Budoucnost nebude lidská tím, že bude chytřejší. Bude lidská tehdy, když zůstane pokorná. Možná proto je v encyklice místo pro Gandalfa, v životě pro svatou Ritu a v dějinách pro každou matku, která dnes večer místo velkých slov prostě přikryje dítě peřinou. To je civilizace lásky v praxi.

–zd–

MONITOR – publicistický čtrnáctideník. ISSN 1214-8458. MK ČR E 15474.

Šéfredaktorka: Zdeňka Rybová. Redakční rada: Mgr. Roman Cardal, Ph.D.; P. Mgr. PhDr. Štěpán Filip, Ph.D., OP; Mgr. Andrej Kutarňa; Ing. Vojtěch Macek; Jan Šindelka; Mgr. Radim Ucháč. Teologický poradce: P. Mgr. Evermod Jan Sládek OPraem.

Vydávání *RC Monitoru* je možné jedině díky zasláním darům. Náklady na přípravu, tisk a distribuci jednoho čísla vycházejí asi na 40 Kč, což za rok činí 960 Kč.

Všem dárcům Pán Bůh zaplať. Dary lze dle § 15 odst. 1 nebo dle § 20 odst. 8 zákona č. 586/1992 Sb. o dani z příjmu uplatnit pro snížení základu daně.

Vydavatel: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha, e-mail: redakce@rcmonitor.cz, číslo účtu: 2400089111/2010

Vychází s církevním schválením Arcibiskupství pražského čj.: arc/419/10 ze dne 10. 9. 2010.